

Adorno, Theodor

تیسودر

ئادرنر ... نووسینی : حیدر

همو و ند

تیسودر ئادرنر فیلسوف و کلمه‌ناسکی ئلمانی بوو که له سا‌انی نوان (1903-1969) دا ژیاو . ئادرنر یکه‌ک بوو له پش‌وانی قوتابخانه‌ی فراکنفرت Frankfurt School .

کارک‌انی / ب‌چون‌کانی

ئادرنر له‌گه‌هه‌رک‌هایم‌ر Max Horkheimer خا‌ونی ئاراسته‌یه‌کی تایب‌ت بوون له قوتابخانه‌ی فراکنفرت .

ئادرنر له کت‌بی دیال‌کتیکی ر‌شنگ‌ریدا Dialectic of Enlightenment که ب‌هاوب‌شی له‌گه‌هه‌رک‌هایم‌ر دا نووسیویه‌تی ر‌خنه‌د‌گرت له فاشیزم Fascism و پیش‌سازی کولتوری (یان پیش‌سازی ر‌شگیری) Culture industry . ئادرنر پ‌یوایه‌که ئازادبوونی ع‌قه‌ له ئفسانه‌ له سه‌رد‌می ر‌شنگ‌ریدا م‌رج نییه‌ ه‌میشه‌ ئاکامی باشی له‌که‌وت‌ب‌ت‌وو چونکه‌ خودی ع‌قه‌ ب‌ته‌ ه‌زکی ناع‌قه‌انی که ب‌رد‌وام ه‌وی که‌نتر‌یه‌ی سروشت و مر‌ف د‌کات که ئه‌م‌ش ب‌ته‌ ه‌کاری ئازار چ‌شتن و م‌ینه‌تی .

ئادرنر ب‌ پ‌چ‌وانه‌ی ب‌چونی باوی که‌م‌ناسانه‌دا فاشیزم ب‌ ئه‌جام‌کی سروشتی سیسته‌می سه‌رما‌یه‌داری د‌بینه‌ت .

له‌ چ‌مکی پیش‌سازی کولتوردا ئادرنر ر‌خنه‌ له راگ‌یاندنی گشتی و کولتوری ج‌ما‌وری د‌گرت و پ‌یوایه‌ که ر‌یه‌ی چ‌واشه‌کارانه‌ی د‌سته‌ج‌مع‌یه‌ پ‌یاده‌ د‌کن له که‌م‌ه‌گ‌دا چونکه‌ کولتوری ج‌ما‌وری و‌کو‌سینه‌ما و ب‌رنامه‌ ته‌له‌فزیه‌نی‌کان و گ‌فاره‌کان و هتد‌کا‌ای کولتوری ب‌ره‌م ده‌ه‌نن که م‌به‌ستیان یاریکردنه‌ ب‌ که‌م‌ه‌گ‌ و راگ‌شانه‌یه‌تی ب‌ره‌و سلبیه‌ت . له‌ رووانگ‌یه‌ی ئادرنر‌وو ئه‌م ج‌ره‌ کولتور‌ یان ر‌شگیری ج‌ما‌وریه‌ پ‌دا‌ویسته‌یه‌ د‌روونی‌کان ته‌ر ناکات ب‌ه‌کو‌ه‌ش‌یه‌ ب‌ سه‌ر ه‌ونه‌ری ب‌رزی خا‌ون ج‌وه‌ره‌کی ه‌زری و له‌ راستیدا پ‌دا‌ویسته‌یه‌ د‌روونی‌ راست‌قینه‌کان بریتین له ئازادی ، داه‌ه‌نان و ب‌خته‌وری راست‌قینه‌ .

ئادرنر له کت‌بی دیال‌کتیکی نه‌گ‌تیه‌کان Negative Dialectics ب‌چون‌کانی خ‌ی سه‌بارت ب‌ مر‌ف و گ‌ردوون و چاخی نو‌ د‌رد‌ب‌یت و له‌ ژ‌ره‌ کاریگ‌ری دیال‌کتیکی ه‌یگلی باسی ناک‌کیه‌ دیال‌کتیه‌کان

دښکات بڼه پام لای ئادرنه تڼز و ئننتی تڼز هڼرگیز ئاشتی ناکڼن بڼه پڼکهنانی سینتڼز . ئادرنه رڼهاگڼرایی رڼت دڼکردڼو و ئڼگڼرچی بیردڼزکانی لڼسڼر بڼمای ماددیڼت و دیالڼکتیک دامڼزرا بوون بڼپام بیردڼزکانی مارکسی سڼبارڼت بڼ ناکڼکی چینایڼتی و ئابووری رڼت دڼکردڼو .

کتڼبڼکی دیکڼی ئادرنه بریتیڼ لڼ تیڼری جوانیناسی Aesthetic Theory کڼ تڼیدا باسی کارکردڼکانی Functions جوانی دښکات لڼ هونڼردا هڼروڼها پڼیوڼندیڼکانی نڼوان هونڼر و کڼمڼگڼ پڼیوایڼ کڼ پڼویستڼ هونڼر سڼربڼخڼ بڼت و بڼرگری لڼ حڼق بکات .

ئادرنه چڼندین کتڼبی دیکڼی هڼی .